

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPLIAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 1 „ 50 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . . . 8 fat — kr.
Negyedévre . . . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „

NAGYVÁRAD, július 26.

Akiknek a mi fejünk fáj.

Sajátságos epidémia lepelt el egy csomó apró óriást, a melegebb napok beálltával. A baj nagyképekkel kezdődik és — vezércikkkel végződik. Az a különös pedig e betegségben, hogy akit meg lep, annak a — más feje fáj.

Egy újabb agy baj, mely hirtelen támadt.

Hol itt, hol ott tűnik fel egy-egy ismeretlen, vagy — ami sokszor még nagyobb baj az illetőre, — egy ismert név, melynek viselője a hírlapok hasábjain sirja el a kath. autonomia iránt érzett aggályait.

Egyik a hiérárhiai szervezetért szorong, melyet félt a rakoncziatlankodó alpapságtól; az állami tekintély esett a szívére másoknak, melynek kicsorbulásáért remeg; az alpapság sorsa keserít el másokat s végre sokak üdítő álmát a világi katólikusok helyzete rettegte.

Ezek szerint a kesergő próféták szerint a kath. autonomia olyan »vizikátor« féle, amit akár hova tesznek, mindjárt hólyagot hús.

Furesa kompánia ez a próféta csapat, az ó- és új-szövetség mindenféle felekezeteiből akad egy-egy példány, akinek mindnek a mi fejünk fáj.

En azt hiszem, hogy aki nincs meghíva valami vendégségre, annak legfeljebb a palánk hasadékon van jussa bekukucskálni, kívül az utcáról, de ha be megy, vagy pláne a nem neki tálalt ételekbe piszkál, akkor a körmére szoktak kop-

pintani s oda utasítják ahol jussa van helyet foglalni — a palánkon túl.

Miért avatkozik annyi illetéktelen a kath. aut. ügyébe mégis? Azt hiszem azért, mert félnek.

Mitől félnek ezek az urak?

En rám tartozik valamennyire az autonomia mikéntje, érdeklődöm is iránta minden töllem telhető módon, de nyugodtan állithatom, hogy dunsztom sincs róla, hogy milyen formában lesz behozva. Ezek az aggódó urak tudják talán. Nem! Hanem azért félnek tőle rendületlenül, egy nem létező valamitől, egy rémes álmaik szülte kísértettől. Ez nagy gyávaság, vagy mondhatom gonoszság és otromba dolog, előre rossznak, veszedelmesnek hiesztelni a gyermeket, ki még meg sem született.

De hogy a sok zajongásuknak valami haszna is legyen, nézzünk körül a fogadatlán prókátorok háza táján. Nekik van már autonómiájuk. Milyen? Kérünk-e mi többet, mint ők kaptak? Kérünk-e annyit.

A disunitus egyház aut. törvényei így kezdődnek:

I. 1 §. A magyar országi és erdélyi. g. kel. román egyház mint független egyház az 1868 év IX t. cz. által is biztosított *Canon jogánál* fogva. Ő felsége legf. felügyeleti jogának épségben tartása mellett — a képv. rendszer mellett önállóan rendezi, igazgatja és intézi *egyh. iskolai és alapítványi* ügyeit, minden alkatrészében és tényezőjében.

Igy kezdődik a gör. kel. aut. törvény. Még érdekesebb a vége.

Végső függelék.

175 §. Hivatalos nyelv. minden *egyh. isk.* és alapítványi ügyben az 1868: IX t. cz. 9 §-a alapján, ugyszintén az 1868: XLIV t. cz. illető rendeleteinek épségben tartása mellett, valamint benn, úgy *kifelé* is a román nyelv.

A gör. kath. szerb egyház aut. törvényeinek 19. §. 3. és 4. pontja szerint: az iskolák felett, ide értve a tanrendszer megállapítását is a *congressus határoz*, ugyszintén a zárda javak, *alapok, alapítványok* kezelése és hováfordításáról is. A 22. §. d) pontja pedig határozottan kizár mindenféle idegen felügyeletet e dolgokban.

Ág. hitv. atyánkfiai aut. törvénykönyvük I. fej. 3. §-ban kijelentik kategoricze:

A magyar országi ág. hitv. ev. keresztyén egyház iskolai és jótékony intézetei, mint az egyház önfentartásának eszközei, az egyház testéhez tartoznak.

A 4. §. szerint jogot kap állami segély igénybevételére.

Az állam hatalom rendelkezésükre van bocsájtva a 6. §. a) b) c) pont a 7. §. és 8. §-ban éppen nem fukarul körül irt esetekben, s ezen kért karhatalom *meg nem tagadható* 8. §.

Helv. hitv. atyánkfiai aut. törvényeik 4. §-ban kijelentik, hogy egyh. és iskolai ügyeik belügyet képeznek s maguk intézik.

Az 5. §. a) b) c) d) e) f) pontjaiban jogot nyernek az állami karhatalmat igénybe venni, ha rendelkezésüknek nem pariroz valaki. Az f) pont így szól:

Az állam hatóságai a végrehajtásban való segédkezést meg nem tagadhatják és kötelesek a végrehajtást saját közegeik által foganatosítani.

Iskolájuk oly autonomikus sánczczal vannak körül véve, hogy az állam az orrát sem ütheti oda.

Nos? Mit kívánunk mi római katólikusok az autonomia számára?

Egyházi önkormányzatot, iskolai önkormányzatot, alapjainkra feltétlen rendelkezési jogot. Csak azt, pusztán azt, amit

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Álomképek.

Van valami csodaszerű a visszaemlékezésekben. A multak képei, minél tovább élünk, annál szebbek, vonzóbbak, olyanok mint a mesebeli tündérlány, a kinek szépségét, varázshatalmát nem képes a képzelem kimeríteni.

Emlékszem, pedig még kis gyerek voltam, hogy egy alkalommal vendégek jöttek hozzánk, a helybeli öreg erdészre és az ő fiatal: derék, angyaltekintetű, bájos menyé. Szokás volt a mi vidékünkön, talán most is az, hogy a gyerekek a vendégeknek sorban kezét csókoltak. Úgy neveztek abban az időben ezt a ceremóniát, hogy: tisztességtudás. Nos és az én drága jó anyám szörnyen büszke volt rá, ha dicsekedhetett vele, hogy az ő gyermekei tisztességtudók.

Hát épen akkor, mikor az említett vendégek bekopogtattak, ott enyelegtem anyám körül a »tulipános szobában«, — így nevezik azt a szobát, melyben a nagy, fiókos láda áll, melyre czifrábnál czifrábban, égbekiáltó színezéssel kacskaringós tulipánok vannak festve, mely nagybecsű butordarab melleleg legyen megemlítve, ma már csak a szegényebb házaknál existál, — és természetesen, miután anyám illendően fogadta vendégeit, nekem is fogadnom kellett volna őket, more patria kéz-

csókolással. Mi ütött azonban belém ma se tudom, de biz én csak a szép, fiatal asszonyt fogadtam, anyám minden biztatása, ígérete nem volt képes rávenni, hogy az öreg erdésznek kezét csókoljak. Pedig hogy gígyerészett szegény. Ránczos arcára a legédesebb mosolyt erőltette, mig sovány, csontos kezével a fejemet simogatva mondogatta:

— Hát édes kis pubikám, te haragszol reám? Pedig lásd én nagyon szeretlek téged. Jaj aranyos publi, hogy megnőttél, hogy megszépültél!

Ámde, ha rekedtes hangja helyett, angyali zengzetes nyelven szólt volna is hozzám, akkor se tudott volna rávenni, hogy a fejemet megmozdítsam, s makaességomnak végre is az lett a következménye, hogy drága jó anyám kilődítolt a szobából.

Szinte most is hallom annak a szép, szökefűrtös, angyaltekintetű fiatal asszonynak a kacagását, melyet nem volt képes elfojtani az én bravuros elszántságom, no meg a furesa módon történt kiakolbolításom fölött.

Természetesen a másik perczen már feledtem az esetet, mert kün a szabadban, gyerekpajtásaim körében élénkebb események hatása alá jutottam,

Ki is tudta volna mérlegelni, mennyire életbevágó hatása lesz annak az ártatlanul megtagadott kézcsóknak?

Anyám estenen össze-vissza csókolt, — vajjon miért? — aztán emlékszem, hogy ál-

momban folyton a vén erdészre ránczos képe kísértett, hogy sokszor felriadtam álmomból s mindannyiszor anyám forró csókját éreztem arczomon.

Aztán elmúlt néhány év. Mint iskolába járó fiuval történt, hogy felvetődtem a felső utcába. Mert megjegyzendő, hogy az én kedves falumnak csak két utcája van, alsó és felső; s az alsó utcai gyerekek ritkán szoktak felvetődni a felsőbe. Az már olyan szokás, jobban mondva hagyomány féle volt, hogy a felső utcai gyerekek jöttek közénk játszani. Ennek különben természetes magyarázata is van, mert az alsó utca mentén terül el a templomtér, az iskolatér, itt kanyarodik a vidék egyetlen folyócskája s érintve az alsó lakók gyümölcsös-kertjeit, szép, szabályos medrében, azoknak a magas s mindig ingó, örökké suttogó nyárfáknak árnyékában, melyek a falut kerítik, vig csobogással szökik lefelé, közepén a széles rétnak, mely túl a falun terül s melynek illatárjában a legédesebb játékainkat játszottuk.

Elhihetik, kérem, nem dicsekvésből mondom, nagy ribilliót okozott az én felső utcai megjelenésem. Diák czimboráim valóságos óvációban részesítettek. Volt is rá érdemem mert első diák voltam, nometg órák közben felvigyázó is, aztán nagy sulya volt az én szavamnak, lévén a kántortanító nagybecsűlt keresztapám.

Édes pillanat, angyalszárnyaid suhogásával miért kísértesz? Édes érzés, miért hozod lüktetésbe már-már kialvó szívem fáradt vérét?

két marékkal kértek, kaptak a felekezetek, sőt egyházi hivatalos nyelvül sem kérjük sem a román, sem a németet, sőt el sem fogadnánk mást, mint amit anyánktól tanultunk a — magyart

Nem kell tehát rémeket látni, zagyva tanácsokat osztogatni, nagyképüsködni s főleg nem — irigykedni.

Lamenais Felix írja: mikor a farkas megehezik, rárohan egy juhra és elviszi. A többi juh nem bánja, sőt örül, mert úgy gondolja, hogy több legelő maradt nekünk s a farkas is jól lakott.

A nyáj pedig elpusztul így, mert a farkas mindig éhes, jól nem lakik soha.

Ne örüljön senki azon, ha a hatalom megcsönkítja valakinek a jogát. Nem marad neki több, nem áll itt meg a hatalom, az örvendező birkát és megeszi a farkas nem sokára, mert a hatalom telhetetlen és étvágya mindenre kiterjed.

Jusson eszébe inkább mindenkinek, mily felebaráti szeretettel segítette dülöre jutni a felekezetek autonómiáit a katholikusság s viszont, ha nem is segítenek hasonló ügyünkben, legalább ne avatkozzon belé rosszakaratulag fű-fa.

Ne fájjon a mi fejünk — másnak.

P—y.

A 16-ik § csak ürügy; végezzél a kvóta felemelése.

Megirtuk már többször, hogy a jelen parlamenti küzdelem súlypontja nem a 16-ik §-ra, hanem a kvóta felemelésére esik. Világos volt ez előttünk első pillanatra már akkor, midőn a kormány az ellenzékkel szemben a kompromisszum feltételül tüzte ki a kötelező lemondást az összes kiegyezési javaslatok obstruálásáról. Ezen meggyőződésünk helyességét beigazolja most a kormánypárt egyik félhivatalosa a »Politikai Hetiszemle«, mely tegnapi számában leplezetlenül bevallja:

»A 16. §. kapcsán s a cukorprémium nyomán kifejlődött obstrukciós küzdelem a kormányban komoly aggodalmakat keltett az ellenzéknek a legközelebb tárgyalásra kerülő kiegyezéssel szemben követendő magatartása tekintetében.«

Hiszen az eltűnt boldogság romjain nincsen más vigasztalás csak a tiszta lelkiismeret és a jótettek fel-felcsillámló biztató reménye.

Ni hogy megreszket a kezem, képzeletem benépesül színes pillangókkal, zsongásuk álomban ringatja szívemet és álmodom arról a kis pisze tündérről, a ki kipirult arcczal, ragyogó kék szemével rám nézett, annak a négy oszlopos komor háznak a tornáczáról, mely egyedüli ékessége a felső utcának.

No de nem is mentem én tovább. Megálltam az előtt a vén ház előtt s úgy elfelejtettem, hogy ünnepeit hatalom vagyok hogy az én kis pajtásaim megdöbbenve néztek rám s lökdösve kérdezték:

— Nos Gabi, talán nincsen kedved játszani?

Oh mennyire megdobbant a szívem, mikor az a kis ördögfiók egyszerre közibénk repült s kimentett zavarodásomból.

Ugy látszott, hogy a felső utcabeliek ismerték, mert egész forrongás támadt köztük az ő megjelenésére, Nem is csoda, hisz valóságos daemóni hatalma volt. Egyszerre, mintha a földből bujtak volna elő — természetesen csak a szomszéd viskóból, — egy kis csapat úgy nyolcz, kilencz éves piros-pozsgás Amazon vette őt körül. És erre felhangzott vigan és édesen csengve, mint valami ezüst-csengettyű az ő piczi ajkán:

— No fiuk most lovasdit játszunk!

Aztán úgy elmondta, hogy melyik bájos

»Valóságos szerencse tehát, hogy az ellenzéknek ez a fékevesztett viselkedése mégidején és egész teljességében feltártva a kormány előtt a helyzet és a jövő minden veszedemét.«

»S a kik talán eddigé még kételkedtek Bánffy Dezső éleslátásában, állmférui tehetőségében, azokat a miniszterelnöknek előrelátó és igazán okos politikája csakugyan meggyőzhette, kételyeik alaptalanságáról.« (Itt már lehetetlen óriási??-eket nem tennünk. S z e r k.)

»Elismeréssel kell adózunk Bánffy Dezsőnek azért, hogy . . . az ellenzék erejét, harci kedvét s hadállásait nem a 16. §, hanem az ország, a trón és a monarchia legfontosabb érdekeit felölelő kiegyezés szempontjából ítélte meg.«

»A kérdés ma már csakugyan nem a körül fordul meg, vajjon a 16. § így vagy úgy ennyiben vagy annyiban modossitassék-e, hanem igenis arról van szó, hogy a mostani küzdelemnek miként való befejezése nyújthat legtöbb garantiát, a kiegyezés keresztülvitele tárgyában.«

Igy a félhivatalos. És ehhez nekünk csak igen kevés megjegyezni valónk van.

A kormány, ha ez a célja, miért nem vallotta be eddig, miért nem mondja meg nyíltan, a képviselő házban most sem. Azt gondolta talán hogy az ellenzék is oly korlátolt felfogású, mint, ő és nem látja meg ezt a hatalmasan kilógó lólabát?

Örömmel konstatálhatjuk, hogy ebben alaposan tévedett, az ellenzék nem ment bele a csapdába. És ilyen áron nem is fogadhat el semmiféle konpromisszumot. Létjogosultságát ugyanis a parlamentben az ellenőrzés feladata képezi. És ha erről előre lemond, miért ülne tovább a parlamentben? Hogy versenyezzen mélységes hallgatásban a kormánypárttal? De mit mondhatna aztán az ellenzék választóinak, mivel mentené ezt a rut lemondást, hogy meg ne kövezzék.

Nem! Az ellenzék nem akar, nem akarhat versenyezni Önökkel a hallgatás terén; erre Önöknek van kizárólagos joguk és kötelességük. Az ellenzék marad, a mi volt: éber őre az ország vitalis érdekeinek, s Önökkel egy hajóban a jogfosztások és jogfeladások tengerén nem evezhet.

Amazonnak, ki lesz közülünk a lova, mintha csak könyvből olvasta volna.

És egyszerre csak azt vettem észre, hogy valami eleven ördög ül a hátamon s büszkén prűskölök lópajtásaim, illetőleg diáktársaim között, mert amint oldalt pillantottam, hát láttam, hogy ők is lovakká változtak s négykézláb mázskálnak körülöm, ülven mindegyik hátán egy-egy piros-pozsgás kaczagó Belzebúb.

— Milyen gyönyörűséggel töltött az engem, hogy az a pisze ördög engem választott lovának . . . Valami csiklandós meleg érzés fogta el a szívemet, szinte reszkettem tőle. Tessék elhinni, sokszor gondolkodtam azóta felette, hogyan lehet a gyerek lónak is oly boldog, mikor embernek sokszor annyira boldogtalan. Hej de más is a gyerekkor ragyogó világa, mint a férfikor küzdelmes s folyton változó szaka. Tele van az szöve aranyszálakkal, mindegyik szál egy-egy édes álom képe, mindegyikkel bővül a gyermek érzés-világa s mikor egyszer ez a világ benépesül, akkor a gyermek tündérré válik, aki álmodik, játszik, kaczag, aki fájdalmat nem érez, de mindig boldog, aki hiszi, hogy az a ragyogó világ, mely körülveszi, igazán nem álom, nem a fejlődő szív fantáziája, de örök valóság! Tündérvilág a gyermekkor, melyben mindenre, ami velünk történik, angyalok hintik a dicsőfényt, az ő kezeik teszik játékainkat bájosakká, édesekké, azért van, hogy a gyerekkor emlékeit nem felejthetjük el soha!

És ha másképen Önökkel nem tud békét kötni, küzdeni fog az utolsó emberig; mert dicsőbbnek tartja küzdve elesni mint magát kényre-kedvre gyáván megadni.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 26.

A helyzet.

Bánffyt leste az egész folyosó. Hire futott, hogy délben érkezik vissza a királytól s magával hozza a parlamenti kérdés megoldását. Mit csinált Bánffy Ischlben? Ezt kérdezte mindenki. Beavatottak, vagy legalább, akik annak látszanak, szárnyra bocsátották a hirt, hogy Erdélyi miniszter lemondását vitte magával. És ez lesz a kérdés megoldása.

A folyosón nagy csoportokban tárgyalták a helyzetet. A balfélre átjött Tisza István és Gajáry Ödön és Károlyi Istvánnal pertraktálták a helyzetet. A jobbfelel ellenzékiek kapacitáltak a kormánypártiakat. A kormánypártban már alig hallatszik a klotürt-pártolók szava. Felülkerekedett a kompromisszum. Egy tekintélyes kormánypárti mondta:

— Én a klotürt megszavaznám, ha nem állanánk a kiegyezés előtt. Így azonban nem tartom lelkiismeretemmel megegyeztethetőnek, hogy a kiegyezés előtt szavazzam meg a klotürt.

Egyszóval a kompromisszum verőfényes napja újra besugározza a képviselőházat és a politika láthatárt, ha csak el nem borítja megint.

*

A képviselőház mai ülése délelőtt 11,11 órakor kezdődött.

Elnök: Berzeviczy Albert.

Jegyzők: Molnár Antal, gr. Teleky Sándor, Rakovszky István.

A kormány részéről jelen vannak: Bárány Dezső, Lukács László, Darányi Ignác, Wlassics Gyula, báró Dániel Ernő.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Elnök jelent, hogy Emmer Kornél egészségi okokból hat heti szabadságot kér. Megadatik.

Következik a napirend:

A miniszterelnök indítványának tárgyalása.

Bartha Ödön: A miniszterelnök indítványa indokolás nélkül, vagy legalább is őszinte indokolás nélkül jött a Ház elé, mert amikor a jobboldal néma marad, nem lehet azt elhinni, hogy a miniszterelnök azért idítványozza az ülések meghosszabbítását, mert a vitát még behatóbbá akarja tenni. (Ugy van, ugy van a baloldalon.) A miniszterelnök indokolását egybenek, mint gunynak tekinteni nem lehet s bizonyára annak tekinteti itt e Házban mindenki. Azt mondják, hogy ellenzék letagadja az obstrukciót . . .

Endrey Gyula: Le a 16-ik paragrafussal! Bartha Ödön: Az ellenzék mit sem tagad le, mert nincs oka semmit is tagadni abból, amit ő tett. Az ellenzék harca elvi kérdés körül forgott s ezt a harcot folytatni fogják mindaddig, amíg elveik diadalra nem jutnak. (Ugy van, ugy van a baloldalon.) A kormány félhivatalosai rossz néven veszik az ellenzék akezióját. Már pedig engedelmet kér — de arra csak joga van az ellenzéknek, hogy saját maga állapítsa meg azt, hogy melyik elve mellett minő erővel küzdjön. (Ugy van, ugy van a baloldalon.) Nem akar kitérni az elől a parlamenti illemszabály elől, hogy mindig a legutóbb felszólaló képviselőtársa beszédével foglalkozzék, ámde előbb mégis Groisz Gusztáv beszédére óhajt reflektálni. Groisz Gusztáv leczkét ad az ellenzéknek az ő kötelességeiből.

Leszkay Gyula: Van benne praxisa!

Bartha Ödön: Azt mondja Groisz Gusztáv, hogy az ellenzék mindent ellenez, amit a kormány akar. Már pedig ez nem áll, mert az

ellenzék előbb megvizsgálja, hogy mennyiben tér el az elveitől az illejtő javaslat s azután vagy küzd ellene, vagy pedig támogatja. Átér ezután gróf Tisza István beszédére. Készséggel elismeri, hogy Tisza kikorrigálta első beszédének békeellenes nyilatkozatait . . .

Wittmann János: A jövő embere!

Bartha Ödön: Azt mondja Tisza István, hogy az ellenzék nem akar öt órát dolgozni, mert ellenzi az ülések idejének meghosszabbítását. Hát aki hallotta a közelmúlt vitát, az nevétségnek fogja találni ezt az állítását. (Ugy van, ugy van.) Nem hiszi, hogy ezt a javaslatot keresztül lehetne hajtani. A kormánynak nincs is joga arra, hogy akár az ellenzék, akár a többségtől azt követelje, hogy kevesebb vagy több ideig vitatkozzék valamely kérdésben, mert a parlament szuverenitása a kormány fölött áll.

Nagy Mihály: indítványozni csak van joga!

Bartha Ödön: Pulszky Agosttal polemizál ezután, aki felhozta, hogy az 1891-iki közigazgatási vita is hatalmi kérdés volt. Hát akkor miért nem hozták újra a ház elé a javaslatot mikor a hatalmi baj elmolt. Mert a kormány maga is oly rossznak tartotta, hogy örült, hogy nem lett belőle törvény. (Perczel miniszter tagadóla int.) Pedig a belügyminiszter is rossznak tartja.

Perczel Dezső: Hogy tudja?

Bartha Ödön: Kijelenti végül, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Gróf Károlyi Sándor: Ugy tetszik neki, hogy tulajdonképpen még a harcok kezdetén vagyunk, mert megtámadják a szabadságnak még egyedül fennálló biztosítékát, a parlament szólásszabadságát is. A szabadságok elkobozásának mai korában megfosztják a nemzetet közigazgatási szabadságától is. Ezt teszi a vicinalizmus szelleme is. Legnagyobb bajunk az uzsora modern alakjainak füzése. Hisz most is várakozik elfogadásra egy törvény, a mely a különböző pénzügyi intézetek által kibocsátott némi kötvények biztosításáról szól, melyet az agrárvilág az aranyborjú törvényének nevez. A pénzügyminiszter antiszemizmussal és szocializmussal fenyeget, a mely az ellenzék zúrkorvitájának következménye lenne; de vajjon nem ő teremti-e meg ezeket törvényeivel. Mindent a liberalizmus nevében tesz a kormány, holott a liberalizmust konfiskálják a 16-ik szakasszal. A liberalizmus ma már a meggazdagodás vágya. (Ugy van balról.)

Gajary Ödön: Az a liberalizmus, hogy először a közönetet kapja a fővárostól, azután a pénzt.

Elnök: Csendet kérek.

Károlyi Sándor: Reflektál Gajarynak ama szavaira, hogy a nemzethez ellene holmi levelek érkeztek az aratási sztrájk dolgában. Mért nem adja ki azokat a leveleket? Legalább megtudja mindenki, hogy mi az? Furesának találja, hogy nemcsak a szocialista, hanem a kormányhoz közel álló lapok is annyira izgatnak a tulajdon szentsége ellen. A bajokat csak úgy lehet gyökeresen orvosolni, ha a társadalom helyesen fogja fel a dolgot. Ha a nagybirtok és kisbirtok, a nagy- és kis-ipar szövetkeznek a nemzet érdekében, úgy lehet segíteni a bajokon, de ha tovább uralkodik a mai szellem, az antiszemizmust és szocializmust el lehet ugyan ideig-óráig nyomni, de csak azért, hogy azután annál nagyobb mérvben kitörjön. Az ülések meghosszabbítását nem fogadja el, mert abban felfuráng van, rejtett klotürt. A szabadelvű párthoz azt a felhívást intézi, hogy mentse meg azt a nevet, mely zászlajára van írva. (Zajos helyeslés a bal- és szélső balon.)

Elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után:

Rakovszky István: Mindenekelőtt azt fejteti, hogy a néppárt miért nem vett részt a béketárgyalásokban; azért tudniillik, mert nem akart meddő munkát végezni. Amint azonban a szabadelvű párt részéről komoly nézetű férfiak veszik kezükbe a béketárgyalásokat, ők szívesen belemennek a békébe. Az ülések meghosszabbítását nem tartja helyesnek s el se fogadja. Tisza Istvánnal szemben felolvassa Tisza Kálmánnak egy, az 1872-iki obstrukció alkalmával mondott beszédét. Ekkor ugyanis

ugy vélekedett Tisza Kálmán, hogy az üléseknek 11—3-ig való tartását nem helyesli s azt el se fogadja. (Tetszés a néppárton.) A klotürt nem lehet oly könnyen behozni, mert nálunk a parlamenti szólásszabadság törvényben van biztosítva. Nem hiszi különben azért se, hogy Bánffy behozza a klotürt, mert tanulhatott a multból. Wekerle is közel volt elveinek megvalósításához, látta az ígéret földjét, mégis Bánffy, a csendes szemlélő aratta gyümölcseit. Bánffy is ekképpen járhat a klotürttel. De ha behozzák a klotürt, akkor jönnek a többi erőszakos rendszabályok, melyek megölik a parlamentarizmust s akkor kiírhatjuk a kapu fölé: »Itt egy butorozatlan üres lakás azonnal kiadó.« Nem fogadja el a javaslatot. (Élénk helyeslés a balon.)

Gr. Zichy János: A kormány a 16. §-sal a reakció útjára lépett s ez ellen küzd az egész ellenzék. Nagy elégtétele a néppártnak az, hogy a kit a reakcióval vádoltak, most a reakció ellen küzd. (Helyeslés a néppárton.) A szabadelvű párt meghamisította a választásokat és most a sajtószabadságot akarják megkorlátozni. Ne dicsekedjenek tehát a választásokkal. (Helyeslés balfelől.) Tisza István gróf azt mondta, hogy szövetség van az ellenzéki pártok között. Hát abban a tekintetben van szövetség, hogy a függetlenségi párt liberálisusa és a néppárt konzervatívismusa őszinte, de a kormánypárt liberalismusa önző. A miniszterelnök indítványát nem fogadja el. (Helyeslés a néppárton.)

Az ülés 2 óra után végződött.

Autonomiai ügyek.

Az autonomiai bizottság ülése.

Nagyvárad, július 26.

A kath. autonomia kongresszusra Bihar-megye által küldendő képviselő választása ügyében a központi bizottság tegnap reggel 9 órakor ülést tartott a nagyvárad-i kath. kör elnöki helyiségben a felszólamlások tárgyalása végett. Jelen voltak:

Dencs János elnök, Nemeskey Andor újvárosi, Richter Jenő új-palotai, Grezsinszky Antal peczeszentmártoni és Vidovich György pecze-szöllősi plébánosok mint tagok.

Dencs elnök-plébános örömmel jelentette be az ülés megnyitása után, hogy a választók összehírása ügyében senki sem szólalt fel, miután a listába fel nem vett utolag jelentkezett választókat minden akadály nélkül azonnal pótlólag beiktatták a választók névjegyzékébe.

Egyetlen apelláta sem érkezvén be, a bizottságnak tehát mint másodfokú fórumnak ítélnie nem kell.

A bizottság tudomásul vette az öröndetes eredményt s Vidovich György indítványára elfogadták azt, hogy a beérkezett szavazatok összeszámítására kitűzött határidőt augusztus 30-ikát, az elnök csak az esetben köteles betartani, ha ezen időpontig tényleg beérkeznek, az összes plébániákról a választási jegyzőkönyvek ellenkező esetben az elnök új határidőt tűzhet ki.

Egyéb apró ügyek megbeszélése után az ülés véget ért.

Választás Várad-Velenczén.

A kath. autonomiai congressusra a várad-i egyházmegyéből küldendő követ megválasztására a várad-velencei plébániai egyház területén a szavazás a helybeli rk. finépiskola tantermében augusztus 1-től augusztus 3-ig lesz. Augusztus 1-én, vasárnap délelőtt fél 11-től 12-ig, délután pedig 4—6 lehet szavazni. Augusztus 2-án és 3-án hétfőn és kedden pedig délelőtt 9—12-ig, délután 4—6-ig lesz a szavazás. Miről e plébánia területén lakó 24 év

betöltött és korosabb róm. kat. férfiak tisztelettel ertesítetnek. Kelt Nagyváradon, 1897. július 26-án. G a b r i e l y Lajos elnök.

Választási határnapok Nagyváradon.

A felszólamlások szabályszerű, illetve kedvező elintézése után az autonomiai congressusra küldendő világi képviselő választása az ötös bizottság megállapodása szerint és előtt várad-olaszi róm. kath. plébánia területén július 31-én augusztus 1-én 2-án, az az jövő szombaton, vasárnap és hétfőn fog megejtetni a megtekintés, esetleg felszólamlás végett 8 napon át már kiteve volt választói névjegyzék szerint, a várad-olaszi róm. kath. fiu iskola IV. osztályának tantermében (fő-utca 819. sz. a.) A szavazás reggeli 9 órától déli 12-ig, és délutáni 3 órától esti 6-ig személyesen és nyilvánosan történik.

A választási határnapok a plébániai templomban is kétszer meghirdettetnek. Ezek előrebocsátása után tisztelettel felkértek a választók, hogy a nagy horderejű autonomiai ügyben szavazási jogukkal élni és szavazatukkal a képviselői megtisztelő állásra csakis oly férfit emelni sziveskedjenek, kit hitbuzgó, és szívben, lélekben s tetteikben hű és tántorithatlan katolikusoknak ismernek és tartanak.

Nagyvárad-Olaszi, 1897. július 25-én.

Dencs János,
bizottsági elnök.

V. H. O. Sz.

— Az újságírók gyűlése. —

A vidéki hírlapírók országos szövetsége vasárnap délután 5 órakor Kulinyi Zsigmond nőke alatt rendkívüli közgyűlést tartott Szegeden.

Jelen voltak:

Szavay Gyula alelnök (Győri Hírlap), Láng József (Nagyvárad), Palócz László titkár (Szegedi Híradó), Benedek Árpád, (Arad és Vidéke) Miklós Gyula (Pécsi Napló), Kaffer Béla (Vasvármegye), Rábel László (Sopron) Bipó Lajos (H. M. Vásárhely), Vetési Lajos (Békésmegyei Közlöny), Liptai Károly, (Szegedi Híradó), Gonda József, Faragó Rezső (Alföld és Vidéke), Bánffalvy Lajos (Szentés), Nyáry Péter Kisteleki Ede (Szegedi Híradó), Ujlaky Géza (Győr) Tömörkény István (Szegedi Napló), Halász Lajos a Szabadság s szerkesztője.)

A közgyűlés első tárgya az alapszabályok módosítása volt, melyet a belügyminiszter intencziójához képest módosították. Ezzel kapcsolatosan a »Vidéki Hírlapírók Szövetsége« című »Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségére« változtatták.

A felügyelő bizottság jelentését tudomásul vették és rendkívül hosszú eszmecsere fejlődött ki a pénzkezelés megállapítása fölött. A vitában Benedek Árpád, Láng József, Miklós Gyula, Tömörkény István, dr. Nagy Sándor, Szavay Gyula, Halász Lajos és az elnök vettek részt.

Lenkei Lajos indítványára az alapító és pártoló tagok névsorának kinyomatását és »Időszaki közlöny« kiadását határozták el.

Az adminisztráció intézésére a szövetség helyiséget bérel, Palócz László titkárnak 300, Tömörkény István pénztárnok 120 és az elnökségi irodavezetőnek 300 frt. évi tiszteletdíjat szavaztak meg.

Nagy vita fejlődött ki Benedek Árpád indítványa fölött.

Benedek Árpád ugyanis azt indítványozta, hogy *Justh Gyulát* a 16. §., helyesebben a sajtószabadság érdekében kifejtett nagyszabású akciójáért a *V. H. O. Sz.* jelen közgyűlése üdvözlje.

Hangsúlyozta beszédében, hogy ez pusztán udvariassági tény és hasonló ovációkban az *»Otthon«* és a *»Budapesti Ujságírók Egyesülete«* is részesíteni készül *Justh Gyulát*.

Szávay Gyula miután már a szövetség elnöksége a maga részéről a szönyegen forgó bünyvadi eljárást tárgyzó törvényjavaslattal szemben álláspontját kifejtette, nem tartja helyén valónak a kérdés tárgyalását.

Halász Lajos hosszabb beszédben foglalkozik a Benedek Árpád indítványával és miután a *Just Gyula* üdvözlése jelen időben nem pusztán udvariassági tény, de határozott politikai tüntetés számba megy, kéri, hogy az indítvány fölött térjenek napirendre.

A *V. H. O. Sz.*-nek, mint testületnek egyáltalán nem üdvös ilyen politikai kérdéssel foglalkozni, mert az *Otthon* vagy *B. U. E.* sem mint testület, de annak körében csak egyesek foglalkoznak a *Justh Gyula* üdvözlésével. Ülés után sürgönyözhetnek egyesek, de az ellen, hogy a közgyűlés küldjön üdvözlő telegrammot a legérényesebben tiltakozik.

Dr. Nagy Sándor Benedek Árpád indítványát pártolja. *Miklós Gyula* a napirendre térés mellett szól föl; *Bánfalvy, Rabel László, Palócz László* felszólalása után az elnök *Benedek Árpádot* indítványa visszavonására kérte föl, miután azonban *Benedek Árpád* indítványát fentartotta az elnök elrendelte a névszerinti szavazást.

Halász Lajos indítványa: a napirendre térés mellett szavaztak: *Miklós Gyula* 3, *Z. Kaffer Béla* 3, *Rabel László* 3, *Ujlaky Géza* 3, *Kistelekly Ede* 1, *Szávay Gyula* 3, *Tömörkény István* 2, *Palócz László* 2, *Gonda József* 1, *Halász Lajos* 2 szavazattal.

Benedek Árpád indítványa mellett szavaztak: *dr. Nagy Sándor*, *Faragó Benő* 2, *Láng József* 3, *Kopár Ferencz* 1, *Bibó Lajos* 1, *Boskovitz Arthur* 1, *Benedek Árpád* 1 szavazattal.

Vetésy László nem szavazott. Így tehát 23 szavazattal 10 ellenében az indítvány fölött napirendre tértek.

*

Este 8 órakor a hírlapírók a Tisza nagytermében társasvacsorára jöttek egybe, melyen az igazgatóság és közgyűlés összes tagjai jelen voltak. Az első pohárköszöntőt *Szávay Gyula* mondotta, *Just Gyulát*, mint a hírlapírók barátját életette. *Halász Lajos* V. H. O. Sz. felvirágzásáért ivott, *Rabel László* a szegedi hírlapírókat életette, *Láng József* a V. H. O. Sz. alelnökét és buzgó tisztikart életette, *Halász Lajos Tömörkény Istvánt, Tömörkény István Szávay Gyulát, Kaffer Béla Benedek Árpádot, dr. Nagy Sándor Tömörkény Istvánt, Ujlaki Géza Szávay Gyulát, Kistelekly Ede* a V. H. Sz. és vidékét életette.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Julius 28. A debreczen-nagyvárad villamos vasút pótközigazgatási bsjárása.
Julius 29. A nagyvárad városi árvaház választmányának ülése d. e. 10 órakor.
Augusztus 1. Kaszinó bál Vaskóhn.
Augusztus 2. Biharmegye közigazgatási bizottságának ülése d. e. 10 órakor.
Augusztus 5. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.
Augusztus 14. A belényesi tüzoltó egylet nyári táncvigalma.

Szeptember 25–29. Lóversenyek Nagyváradon.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3–5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. igt. 3–5 órá 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Apáca-beöltöztetés.** A tegnapi Szent-Anna ünnep alkalmából 4 fiatal leány öltözött be a nagyvárad *»Orsolya«* zárda templomában. A szép ünnepély a zsufolásig megtelt templomban, melynek oltára illatos virágokkal és szönyegekkel volt feldiszlítve, fél 10 órakor kezdődött *Pálffy Béla* újvárosi káplán beszédével, ki szép szavakkal ecsetelte e nap jelentőségét a beöltöztetésre váró 4 fiatal leányra nézve, kik a világ örömeiről örökre lemondva Istennek szentelik egész életüket. Azután *Palotay László* kanonok fényes segédlet mellett misét mondott, melynek végeztével az előírt meghatározott szertartások mellett beöltöztették a négy új apácát, kik az egy évi noviciatus alatt tiszta fehér fátyoljuk által figyelmeltetnek az örök lemondásra. A rendkívül meghatározott ünnepély fél 12 órakor végződött.

* **Autómiai választások a megyében.** Töttelek községben jul. hó 18-tól 20-ig tartották meg az autonómiai választást. A kongresszusra küldendő képviselőül egyhangulag gr. *Batthyányi József*re adták szavazatukat.

* **A csatorna építése.** Az árapasztó csatorna építését már megkezdték. A város *Mihók József, Végon István, Kabai Sándor* és *Bilozsi István* vállalkozóknak adta ki a munkát.

* **Uj anyakönyvi rendelet.** A belügyminiszter körrendeletet bocsátott ki az összes törvényhatóságokhoz, melyben elrendeli az anyakönyvvezetőknek, hogy mivel az tapasztaltatott, miszerint azon esetekben, midőn a házassági hirdetményt Romániába is meg kell hirdetni, a román lapok nagy része csak román nyelven közli a hirdetményt, de magyar nyelven nem, — hogy ezentul csak a *»Voinea Natunale, a »Timpul«* című román és *»Bukarester Tagblatt«* című német romániai lapban kell a hirdetéseket közzétenni. Azon lap pedig, mely nem hajlandó magyarul is nyomtatni le valamit, ezentul elveszti a busás hirdetési díjakat.

* **Mikor a külváros mulat.** Ily című hírnök kiegészítésül felemlítjük még, hogy a rendőrség *Schreberger Karolin* trapezművésznőt s az egész komédiás trüppöt kiknek oly nagy szerep jutott a vasárnapi ribillióban, tegnap hazatolonczoltatta *Kropov Nyitramegyei* községbe mint illetőségi helyre. *Schreberger Amália* kisaszonnyt azoeban, ki még 8 frtot is lopott nagyvárad rövid, de dicsőnküli szereplése alatt, külön is megbüntették. A trubban volt egy *Tauber Kati* nevű hölgy is, ki azzal vedekedett a rendőrség előtt, hogy ő csak azért jött Nagyváradra hogy *Dobák Viktort* meglátogassa. Kutatni kezdtek erre, hogy ki ez a *Dobák ur* s kisült hogy ő kelme jelenleg a nagyvárad ügyézség fogházában hűsül. hová nem a kánikulai meleg elől üdülést keresni ment, hanem lopásért kísérték be. — A látogatásnak tehát így látszik, újra megitta volna valaki a levét, ha a rendőrség idejekorán közbe nem lép.

* **Járványok.** Évtizedek óta nem volt olyan kedvező egészségügyi viszonyok közt Nagyvárad és a megye, mint a legutóbbi hónapokban. Ugy látszik azonban nem sokáig fog tartani már ez az állapot, mert tegnap újra fellépett a vörheny Nagyváradon amennyiben az országot utczán egy 60 éves öreg ember vörhenyben megbetegedett. Élesden hivatalos jelentés szerint szintén fellépett a vörheny.

* **Gőzhajó a Körösökön.** *Rapaics Rikárd* m. kir. hajózási főfelügyelő folyó hó 22-én *Csongrádtól* a *Hármas Körös* folyón felfelé gőzhajóval próba utat tett *Körös-Tarcsáig*. A vizallás most oly magas a *Körösökön*, hogy

azesetben, ha a *körös-tarcsai* hid biztonsági szempontból gerendákkal alátámasztva nincs, a gőzhajó *Békésig*, illelőleg *Gyuláig* is feljöhett volna. Eddigelé a gőzhajó a *Körösökön* csupán *Szarvasig* jöhett fel, de az átvágások következtében a vizium annyira megrövidül, hogy a gőzhajózásra — melynek megvalósítása kiváló közérdek volna — folyóinkon szép jövő vár.

* **Az egeresi hegyesuszamlás.** A Magyar-Gorbó—Egeres közötti töltés csuszamlás folytán tönkrement vasutipálya ujjaépítésén a *Türepatak* felőli oldalon mintegy 600 munkás dolgozik. A szükséges kő, fa, vas anyagokat naponként 3–4 különvonat szállítja a helyszínére. Egy-két kisebb vashidra is lesz szükség, ezeket azonban már csaknem teljesen kész állapotban szállítják *Budapestről*. Az építést részben egy vállalkozó készíti, részben a vasut-igazgatóság házilag végezteti. Az építést vezető mérnökök azt remélik, hogy ha valami közbe nem jön, ugy szeptember elején az új vonalat átadhatják a forgalomnak. A csuszamlás folytán megváltozott közlekedési viszonyokra nézve legujabban a következő értesítést kaptuk a m. á. v. igazgatóságától.

A Magyar-Nádas és Egeres állomások közötti forgalmi akadály tartama alatt július 25-től kezdve. *Kocsárd- és Szász-Régen* között mindkét irányban egy-egy külön személy-, illetve vegyes vonat került forgalomba. E vonatok *Kocsárdon* közvetlenül csatlakoznak az ideiglenesen *Aradon* át közlekedő 501 és 502 sz. gyorsvonatok folytatását képező külön gyorsvonatokhoz. A külön vonat *Kocsárdról* d. e. 9 óra 35 perczkor fog indulni, *Marosvásárhelyre* d. e. 11 óra 55 perczkor és *Szász-Régenbe* d. u. 1 óra 41 perczkor érkezni; az ellenkező irányban pedig *Szász-Régenből* d. u. 2 óra 25 perczkor fog indulni, *Maros-Vásárhelyre* d. u. 3 óra 59 perczkor és *Kocsárdra* este 6 óra 59 perczkor érkezni. E külön vonatok közlekedésének tartama alatt a *Kocsárdról* jelenleg d. e. 8 óra 10 perczkor *Szász-Régenre* induló 6902/6916. számú és az onnan este 8 óra 35 perczkor *Kocsárdra* visszatérő 6915/6903 sz. személy-, illetve vegyes vonatok nem fognak közlekedni.

A katasztrófáról a *»Vasárnapi Ujság«* legujabb száma — mint azt már előre jeleztük volt, — igen érdekes fénykép felvételeket közöl.

* **Zuckermannel ur szökése.** Ennek a regényesen szép vezetéknevű urnak másik neve meglehetősen prózai, mert csak ugy hangzik, hogy *Mór*. A kis *Móricz Nagyváradon* pillantotta meg a napvilágot s egy darabig mint pinczér szolgálta ki az emberiséget. Az üzlet azonban ugy látszik nem jól jövedelmezett, mert *Zuckermannel ur* csakhamar beállott bűvésznök s miután bizonyos értékelésvilágítási ügyelet meglehetősen sikerrel eszközölt, hirtelen félbeszakította az előadást, a tapsokat be sem várva elűnt *Nagyváradról*, akáresak *dr. Fauszt*. A megszökött jómadarat a nagyvárad törvényeszk most országosan körözötteti. Leírása a következő: 27 éves, magas termetű, veres haju, szeplős képű, szemei sárgák. *Zuckermannel ur* ugy látszik a belvederi *Apollóval* bajosan téveszthető össze, sőt valószínű, hogy épen külseje miatt nagyon is hamar fülön fogják csipni s megkérlik, hogy biróság előtt magyarázza meg bűvészetének titkát.

* **Az agyonlőtt kürtös temetése.** Vasárnap délután 3 órakor temették el nagy katonai pompával a véletlen szerenbséltenségből agyonlőtt kürtöst. A temetés impozáns volt; *Bihar-Püspöki község* színe java összegyűlt, hogy résztvegyen az elhunyt öreg apjának keservében, hogy enyhítsen a megszorodott család fájdalmában. A helyőrségi kórház előtt már délután 1 órakor óriási néptömeg gyűlt össze. Az oszlopokra voltak aggatva a koszorúk. A végtisztességre 2 század katonaság s az egész tisztikar élén *Aulich ezredessel* teljes számban kivonult a katonabandával. A közeli *B.-Püspökiből* csaknem az egész falu bejött a szerenbséltlen kürtös temetésére, kik részint gyalog, részint szekereken követték a gyászmenetet. A

megható temetésen ezenkívül Nagyváradról is számosan voltak jelen. A katonaság egész a vasúti indóházig kísérte a menetet. Innen B. Püspökibe vitték a holttestet, hol az ottani sirkerben helyezték örök nyugalomra az összes lakosság jelenlétében. A koporsón a következő feliratu koszoruk voltak:

A 37-ik gyalogezred tisztikara — a derék katonának.

A bajtársi szeretet jele a másik koszoru felirata:

Szomorodott szívü bajtársai a derék bajtársnak.

Ezenkívül még több koszoru fedte a koporsót u. m. a dobosoké és a kürtösöké, a 6-ik század legénységé stb. stb. A temetést Weiszlovits Adolf és fia féle temetkezési intézet rendezte

* **A jászói vár restaurálása.** A jászóvári premontrei kanonok-rend konventje a maga szépségében akarja föntartani nagy történelmi multtal bíró várát, miért is elhatározta, hogy a vár homlokzatát díszítő freskókat megújittatja. A freskókat még a mult század közepén festette a híres lengyel művész, Krakker, de az idő viszontagságaitól azóta igen sokat szenvedtek, úgy, hogy már alig voltak láthatók. A premontrei tanács Reifuss Ede fiatal festőt bízta meg a freskók renoválásával, aki föladatának sikeresen meg is felelt s főleg kitűnő színező tehetségét a legjobban érvényesítette a majdnem teljesen elmosódott freskókon.

* **A csendőrség köréből.** A III. kerületi csendőrpáncsnokság betérjesztette Biharvármegye június havi közbiztonságáról szóló kimutatását, mely elég kedvezőtlen, a mennyiben 4 emberölés és 62 lopási eset fordul elő benne. — Tamás Pál és Sesler Sándor csendőrök őrmesterekké léptettek elő.

* **Uj utmester.** Lapunk egyik közelebbi számában már megemlékeztünk arról, hogy a városnál a sár és kavicsbordásból kifolyólag felmerült visszaélések folytán Deák József városi utmester felfüggesztve lett. — Arról is megemlékeztünk, hogy az utmesteri állással járó teendőket, ideiglenesen a városi mérnök látta el. Minthogy azonban a városi mérnök különben is oly mértékben van elfoglalva, hogy az utmestert nem helyettesítheti, utmesterül a főispán ideiglenes minőségben Bogye Mátyas nagyvárad lakost nevezte ki.

* **Nadragulya leves.** Szála Flóráné dubricsonyi paraszt asszony, urától megakarván szabadulni, a déli levesbe nadragulyát főzött s azt adta neki ebédre. A leves elköltése után a férj nagyon rosszul lett s csak a gyorsan előhívott orvos mentette meg a Liztos haláltól. A hűtlen asszonyt kekisérték ez élesdi kir. járás-járásbíróshoz.

* **Ribillió a Fő-utcán.** Nagy ribilliót keltett tegnap délután 3 órakor a Fő-utcán egy öreg kőműves, ki holt részegen dülöngözőtt jobbra-balra. A posztoló rendőr is megsokalta végre a »szédelgést« tetteit s be akarta kísérni. Ez azonban e kísérletre úgy hasba rugta a rendőrt, hogy az csaknem eldőlt. Hosszas dulakodás után végre a rendőrnek sikerült lefűlni az ipsét s nagy fáradsággal bezcipelték a kóterbe, de utközben is egyre dulakodott a garázda ember, kinek haja már deresedik, de azért ugyancsak erősen meg kellett szorítani kezeit.

* **Vizsgálat.** A törvényszéki palotánál a napokban lezuhant nagy kő leesésének tárgyában tegnap volt a rendőri vizsgálat a helyszínen megtartva, melynek folytán kitűnt, hogy a súlyos kő leesését egy vasláncszem eltörése okozta, mely hibásan lett a gyárban megöntve. Vétkes baj tehát senkit sem terhel.

* **Elfogott betörő.** Említettük a napokban hogy Moess Károlynak, az osztrák-magyar bank nagyvárad fiókja főnökének Nagy-Teleky

ntezán lévő lakásába betörték. A tettet tegnap Vági Amália szoboszlói születési hajadon személyében elfogta Debreczenben a nyomozással megbízott Faludi Soma rendőr-őrmester őzv. Goldberger Móricznának a Kandia utcán lévő lakásában. Elfogatásakor 1 ezüst óráról szóló zálogcédulát, 2 fehér szoknyát és 8 inggombot találtak nála. — Behozták nagyváradra egy kis hűsülésre — Dutyiba.

* **Elfogott katona szökevény.** A rendőrség tegnap éjjel elfogta Áron Gyula gyulafehérvári vartüzért, ki ezelőtt 8 hónappal megszökött a katonaságtól s azóta atyjánál tartózkodott a Csillagvárosban.

* **Meglötte a feleségét.** Szeghalom községét rémes eset tartja napok óta izgatottságban. Kettős gyilkosság történt ott az aratási munkálatok alatt kint a mezőn s a gyilkos bűnét növeli, hogy a tulajdon felesége az egyik áldozat, ki már meg is halt, míg a másik, áldozat élet-halál közt lebeg. Az eset a következő: Papp Lajos szeghalmi aratónak szép fiatal felesége volt, de ő nem talált családi körében nyugalom s neki adta magát az ivásnak. Keresetét minden héten elitta s odahaza kenyerük sem volt. Most hogy az aratási munkálatok megkezdődtek s jobb keresetre nyílt kilátás, Pappné égre földre kérte az urát, hogy hagyjon félbe az iszákossággal s keresményükből tegyenek félre a téli szüknapokra. Az ember megígérte ezt, de ígérete daczára elfogta régi szenvedélye és mindjárt a heti közszerezményt elitta szombat este a kocsmában. Emiatt az asszony ott hagyta őt és Szabó István aratóhoz szegődött gyűjtőnek. Ez azonban annyira felbosszantotta férjét, hogy megleste őket és egy revolverrel rálőtt előbb az asszonyra, ki azonnal szörnyet halt, aztán Szabó Istvánt lötte mellen, ki életveszélyesen megsérült. A gyilkos elmenekült, de mint értesülünk, a szeghalmi csendőrség elfogta pár napi bujdosás után.

* **A kocsmárosok poharalnak mértékjelzése tárgyában** a belügyminiszter azon határozatot hozta, hogy a közforgalomban szeszestalt sem mértékjelzés nélküli palaczkokban vagy poharakban, sem az italmérő tetszése szerint megállapított, illetve elfogadott mértékben mérni nem szabad. Ez okból a rendellenes fölmértékkel jelölt sörös poharak használata is az 1819. évi XL. t. cz. 136 §-ába ütköző kihágást képez.

* **Alkalom szüli a tolvajt.** Május Pével f. hó 25-én éjjel nyugodtan szendergett a Körözs parton az első lejárónál, szemben az új realiskolával, midőn éjjel egy óra tájban, arra ébredt fel, hogy valaki kotorászik a zsebében. Kiabálni nem mert, mivel attól félt, hogy a tolvaj esetleg őt magát is megtámadja. Mikor a rejtélyes tolvaj távozott, Pével észrevette, hogy értékes arany órája hiányzik. Minthogy kabátja belső zsebében lévő pénzét a tolvaj nem vitte el, Május észhez kapott s elkezdett kiabálni, hogy fogják el a tolvajt. A járókelők aztán szerencsésen meg is csípték a tolvajt, kit egy lámpa alá vivén, nagy meglepetéssel vették észre a nagyvárad rendőrt, kit eddig mindig mint egyik legbecsületesebb embert ismertek a rendőrségnél. A tolvaj rendőr nem tagadta tetteit, mire bekísérték a rendőrségre, hol Sarkady rendőrbiztos azonnal letartóztatta a magáról ennyire megfélemedezett embert, ki azzal védekezett, hogy öntudatlan állapotban vetemedett a tolvajlásra s alig haladt pár lépést a lopott órával, már is visszaakarta azt újra csempészni birtokosának. A bűnös rendőrt állásától azonnal felfüggesztették s megindították ellene a bünyenyítő eljárást.

* **Eltűnt leány.** Rostás Mikuláj f. pataki lakos 15 éves Doka nevű leányának eltűnését jelentette be tegnap a megyéhez Bérczy Imre élesdi főszolgabíró. Az eltűnt leány ala-

csony termettel bir, fekete hajjal és szemekkel, fogai épek, oláhu és cigányul tud beszélni. — Eltűnésekor piros ruhát viselt. — Körözik.

* **Vesztett kutya a kaszárnyában.** A füzési tüzér pótkaszárnyában tegnap megveszett egy kutya, melyet azonban, mielőtt még megmarhatott volna valakit, egy katona lebunkózott.

x **Hölgyek figyelmébe!** Markovits Mór parti-áruháza Kert-utcán. Végeladást nem rendezek, azért az összes raktáron levő divat és vászon czikkeket bármilyen árakban elárusítom a meddig a készlet tart. E ritka alkalmat a nagyérdemű hölgyközönség figyelmébe ajánlva maradtam kiváló tisztelettel Markovits Mór partiáru kereskedő.

TANÜGY.

Nagyvárad város községi iskoláinak értesítője.

Nagyvárad város községi polgári fiu, elemi fiu, elemi és ismétlő leány iskoláinak a mult 1890—97 tanévről szóló vaskos értesítőjét a községi iskolaszék adta ki. Az értesítő az iskolákon kívül az öt óvodáról is közöl adatokat. Az újvárosi, olaszai, váralljai és csillagvárosi fiuiskolákat a lefolyt évben 852 növendék, az ugyanilyen leányiskolákat pedig 1163 növendék látogatta, kik közül róm. kath. csak 151 volt, izr. pedig 939. Ismétlésre a két iskola növendékei közül 184-en utasítottak. Az elemi leányiskolát 997. az ismétlő leány iskolát 166 tanuló látogatta, az elemi fiuiskolákat pedig 846. A polgári fiuiskolát 335 tanuló látogatta az öt osztályban, kik közül 245-en buktak meg, ami hatalmas egy perzent. Tiszta jeles bizonyítványa egynek sincs. A községi polgári leányiskola 4 osztályába 233 leány járt, kik között csak 28. kath. volt. Az elégtelen tanjegyet nyert növendékek száma csak 7. mi igen kitűnő eredmény. A várad-velencei, az őzv. Dyck Ferenczné, az őzv. Morgenstern A-né, a Rosenczweig Szeréna, az Aizele Eteleka féle 5 óvodát 533 kised látogatta. Az értesítő bevezeteskép az iskolaszék mult évi működését közli, gyűlésekre felosztva. Az összes iskolákon 35 tanár és tanítónő működött. Az értesítő minden egyes iskolának részletesen közli tanévi történetét s a miniszteri rendeletileg előírt statisztikai adatokat, melynek oly tömkelege van felhalmozva e 326 oldalos könyben, mely valósággyal extásisba hozna egy német professort. Nem lévén kellő terünk és nem lévén specialis szaklap, nem foglalkozhatunk bővebben ez érdekes adatokkal, pedig ugyan sok meglepő konkluziót tudnánk kihozni belőlük. Örömmel ismerjük el azonban, hogy dicséretes és értékes munkát végzett, aki ez összértesítőt kiállította.

EGYESÜLETEK.

A nagyvárad 48-as és függetlenségi párt választmányi ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Rendkívül látogatott választmányi ülést tartott vasárnap délelőtt 11 órakor a »Nagyvárad 48-as és függetlenségi párt« a népkör helyiségében. Az ülésen egyhangu lelkesedéssel határozta el a párt, hogy a mostan folyó parlamenti küzdelmekben tevékeny részt vevő ellenzéki férfiakat, kik Magyarország érdekeit, fáradságot nem ismerő kitartással védik, feliratilag fogják üdvözölni. Szóba jöttek még a tisztviselői választások is. Egyéb tárgy nem volt. A gyűlés lefolyásáról tudósítónk a következőket írja:

Igen nagy számban gyűltek össze vasárnap a nagyvárad 48-asok, hogy önként nem megrendelésre, mint azt a vidéki szabadelvű párti klubok szokták, üdvözlő feliratot intézzenek az obstrukciót rendező magyar ellenzéknek.

Az ülés vezetésére Szokolay Tamás ügyvéd kéretett fel, ki a megtisztelő bizalomnak eleget téve az ülést megnyitotta:

Elnök a választmányi ülés összehívásának célját a megjelent párttagokkal megismertetvén, azon indítványt terjesztette elő, hogy az országos 48-as és függetlenségi pártnak, a vita

rendező bizottságnak, úgy a minden pártkülönbség nélkül önfeláldozóan harczolt vezér férfiaknak — a haza közérdekei, valamint legalkotmányosabb joga a sajtószabadság megvédelése érdekében kifejtett önfeláldozó s nemes küzdelmeiért, — a nagyváradi 48-as és függetlenségi párt legmelegebb hála elismerését fejezze ki.

Az indítvány a legnagyobb lelkesedéssel egyhangulag elfogadotván az üdvözlő felirat szerkesztésével Szokolay Tamás elnöke alatt Kunyhósy János, Serényi Gusztáv, Beczka Lajos és Diósy Ferenc bizattak meg.

Szóba kerültek ezután, hogy a megüresedett elnöki és tisztviselői állások betöltése céljából legközelebbi közgyűlés fog összehívni s egyúttal ugyancsak fentebb megnevezett urak felkérték, hogy a tisztviselői állások betöltése érdekében javaslatukat a legközelebbi választmányi ülésen terjeszték elő.

Egyéb tárgy nem lévén, az ülés véget ért. A felirat szövegét holnapi számunkban egész terjedelmében közölni fogjuk.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

„Trilby“ bemutatója.

— Julius 26. —

Miután már csaknem egész Európát bejárta Du Maurier szenzációs darabja, tegnap este a nagyváradi szinkörben is megtartotta első bevonulását „Trilby“, a párisi Quartier Latin művészeinek kedvelt modellje. S mint hódító körútján mindenütt, úgy nálunk is nagy sikert aratott.

Ez a darab igazi fin de siècle termék; a nézők idegeire spekulál és bizonyos ideges emóciót kelt, ez eddigi eredménydus színpadi karriérének titka és főérdeme. Sardou a spiritualizmust akarta egyik legújabb darabjában kiaknázni, de kísérletével kudarcot vallott; annál jobban sikerült Du Mauriernek, illetve Potter Pálnak (a ki Du Maurier „Trilby“ cz. regényéből gyártotta a hasonczimű színdarabját) a hipnotizmust színpadképessé tenni és a szuggesztio rejtelmes jelenségeit a szuffiták világításában is bemutatni. Pedig ez a darab tulajdonképpen nem jó mű, mert csak bizonyos pathologikus jelenségek, a hősnő hipnotikus állapota és a hős szivgörcsei és szivszélhűdése pótolják a tulajdonképeni cselekvényt.

Vasárnapi számunkban már részletesen ismertettük magát a darabot, ezuttal tehát csakis annak előadásáról kell beszámolnunk.

Az előadás teljes sikert aratott, a szereplőket minden felvonás után számtalanszor kaptapsolták, a közönség az első jelenéstől mindvégig feszült figyelemmel követte a szenzációs színmű változatos jeleneteit. Különösen mélyebb hatást keltett az első felvonásnak az a része, midőn Svengali hálózába keríti a mitsem sejtő ártatlan Trilbyt, a második felvonás befejezése, midőn a cselekvő személyek pathétikus, fájdalmas kifakadásai szomorúan beleszól a karácsonyi misére hívó harangok mélabus kondulása, a harmadik felvonásban lezajló színházi botrány és Svengali haldoklása és a negyedik felvonás az a része, midőn Trilby előtt feltűnik ismét Svengali stb. De a hatás inkább a szereplők művészi, virtuóz játékának tulajdonítható, mint a darab érdekes tartalmának; a siker nem annyira Du Mauriernek, mint inkább a két főszereplőnek: Keszler Edének (Svengali) és P. Szép Olgának (Trilby) érdeme.

Svengalit Keszler játszotta és a siker orozslánrésze őt illeti. Tegnap alakítása kitűnő jellemzési tehetségének újabb bizonyítéka. Erős színekkel festette mindjárt kezdettől fogva, anélkül azonban, hogy túlzásba esett volna. A tarka, változatos szerep minden egyes alkatelemének kitűnően megfelelt. Eleinte cinikus, amellé alázatos és meghunyászkodó, majd midőn érzi, hogy hatalmába keritheti Trilbyt, egyszerre átalakul, arcára az a bizonyos démoni mosoly száll, mely a nagy gazemberek ismertető jele, szemei lázas tűzben égnek, beszéde, hangja rekedt suttogássá válik, kiterjesztett karokkal, félig nyílt szájjal, ziháló mellet közledek áldozata felé, mint egy nagy pók, mely zsákmányra les. Azután mindinkább tul-

sulyra jutnak alakításában az erős, a ríktó vonások; drámai erővel játsza meg a Geckoval való jelenését, igazi, az életből ellesett realizmussal a szivgörcsök által gyötört, és végül szélhűdést szenvedő Svengali haldoklását. Ebben a jelenetben kulminál természetesen alakítása. Mikor a küzdelem izalmában egyszerre szivgörcsei támadnak, először fuldoklik, levegő után kapkod, majd kitárt karokkal föl s alá rohan, végül szeme megakad támadójának délczeg alakján, utolsó, végső erőfeszítéssel fölkap egy széket, hogy azzal leütse gyűlölt ellenfelét, de az az erőfeszítés végzetessé válik, Svengali kimeredt szemekkel, tajtékzó szájjal elterül az asztalon, melybe fogódzni akart és meghal.

Igazi klinikai megfigyelést árult el Keszler alakításának az a része: aki az agoniát így tudja visszatükröztetni, az bizonyára megfigyelte azt haldoklók arcán, kórházak termeiben. Ép úgy lelkiismeretes tanulmányon alapul alakításának az a részlete is, mikor hipnotizál, Keszler jogosan érdemelte meg azon tapsokat, melylyel a közönség tegnap elhálmozta.

Trilbyt P. Szép Olga játszotta. A hipnotikus álomba merült és a Svengali szuggesztiojának alávetett mediumot igen ügyesen karakterizálta és nem egyszer az igazi érzés hangján is szólalt meg. P. Szép Olga tökéletesen azt az illuziót keltette, mintha valóban hipnotizálva lenne. Különösen a harmadik és a negyedik felvonásban volt kitűnő.

A nehéz, fizikailag és szellemileg terhes feladatot sok tanulmány útján sikerült megoldania.

Különösen alkalmassá tette P. Szép Olgát a szerepre feltűnően kicsi lába, mely a Trilby eljátszásához egyik legnélkülözhetetlenebb kellék, mivel tudvalevőleg az angolok az apró női láb szépségére nagy súlyt fektetnek.

A többi szereplők is jók voltak. Billyt Tompa, Taffyt Pintér, Geckot Szendrey, Winárdnét Tolnainé játszották mind hosszas gyakorlat és tanulásra valló pompás alakításban. A darabban különben csaknem az egész személyzet részt vett.

Dicséretet érdemel Székely Irén is, ki a színpalak mögött az „Au clair delune“ című énekdarabot gyönyörűen énekelte.

* * *

A darab a londoni „Haymarket-Theater“-ban történt bemutatója óta diadalmasan járta be a kotinens színpadait s mindenütt, a hol adták, óriási hatást keltett. A színház közönsége nélkülözni kénytelen azonban a regény sok-sok szépségeit.

Hiába keresi a párisi művészetnek s az egyes személyek jellemének találó rajzolását. Nem találja meg azt a költői színezést és finom vonásokat sem, a mikkél fő gazdasággal rendelkezik a regény szerzője, Georges du Maurier, de kapja mindeme dolgok helyett Svengalinak ríktó színekkel kifestett alakját, a ki egyszerű megjelenésével is arra hivatott, hogy borzongó félelemmel figyeljünk minden cselekedetére és kap ebből kifolyólag hatásos jeleneteket, a miket megcsinálni bő alkalom kínálkozik a szereplőknek.

* * *

A tegnapi előadás után itélve a „Trilby“ teljesen megfelelt annak a várakozásnak, melylyel a közönség előadása elé tekintett s így bizonyára kassza darab lesz nálunk is.

P. Szép Olgát különben tegnap egy hatalmas virágcsokorral is meglepték pompás alakításáért.

Heti műsor.

Kedden: Trilby.
Szerdán: Trilby.
Csütörtökön: Nap és Hold.
Pénteken: Király fogás.
Szombaton: XI. Lajos.
Vasárnap: Szókimondó asszonyság.

IRODALOM.

— Biharvármegye monográfiája. Dr. Karácsonyi Jánosnak ezen kiváló munkája az előfizetési iver beérkezete után még több példányban áll rendelkezésre. A törvényhatósági bizot-

tság, hogy ezen ismeretterjesztő munkát minél többek részére hozzáférhetővé tegye, ujabban elhatározta, hogy a három vaskos kötetből álló művet 6 frt helyett 3 frtért árusítja el. Megrendelések az összeg beküldésével Hegedüs Lajos vármegyei levéltárnokhoz intézendők. Ajánljuk ezen körülményt az érdeklődők figyelmébe.

MULATSÁG.

Táncmulatság Brátkán. A brátkai g. kel. hitközség számára építendő templom javára a brátkai fiatalság f. évi augusztus hó 8-án nyílt táncmulasságot rendez. A rendezőség tagjai sorába Nagyvárad számos előkelő fiatal embere is beiratkozott, a védnökséget pedig Metianu János g. kel. püspök, Telegdy József országgyűlési képviselő Dr. Beöthy László főispán, Szunyogh Péter alispán és Papp János főjegyző fogadták el. A jótékony czélra való tekintettel, bizonyára számosan fognak ez alkalomból kirándulni a festői fekvéssel bíró Brátkára, mely a Nagyváradról naponként közlekedő számos vonattal egy-két óra alatt elérhető.

Igazságszolgáltatás.

Kézrekerült gyilkosok. Még 1895-ben történt, hogy Szimu Péter kreszulyai biharmegyei lakos rejtélyes módon eltűnt a faluból s daczára az elrendelt országos köröztetésnek sem került kézre. — A faluban azonban mind hangosabban kezdték suttogni, hogy Szimu csak azért tűnt el, mert agyonütötték. A mendemondára a csendőrség megindította a nyomozást s a felmerült súlyos gyanu okok alapján a napokban letartóztatta Dragoj Tanaszt és nejét Szimu Szavetát odavaló lakosokat, kik most a nagyváradi ügyészség fogházában várják büntetésüket. A csendőrség egy oly borzasztó drámát fedezett fel a nyomozás során, mely még ehhez a borzalmasságokhoz hozzá szokott századvégi közönség idegeit is megfogja rázni. A vizsgálat érdekében az eset elmondásától egyelőre meg tartózkodunk, mert a napokban még több letartóztatást fog a csendőrség foganatosítani. Annyi bizonyos, hogy érdekes végtárgyalásra van kilátása nemsokára a nagyváradi kir. törvényszéknek.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

77.

XX.

Úgy látszott, hogy minden kívánsága szerint történt. Glady nővére meghalt még azon a héten. Mac Dunollyra nézve ez igazi könnyebülés volt, feleségével együtt elment temetésére s elmondta, hogy az volt az az angol nagynéni, ki Daisyt kezdetben nevelte vagy jobban mondva elnevelte.

Leonora nem kérdezősködött, mit férje szerénységnek, közönyösségnek vett, mert annyira el volt bájolva, varázsolva, hogy nem is merte sejtetni, mily fáradságba kerül Leonorának, hogy vele szemben a szeretetre méltót játsza, holott szívéből utálta és mindég máson járt az esze. Ha némelykor hideg, közönyös volt, férje türelmesen elviselte.

Ha csak lépteit ballotta, már összeborzadt a mosoly ajkára fagyott, mindég előtte lebegett Glady s nővérenek képe, ki hosszú száraz ujjait feléje nyújtotta azonkívül attól is félt, hogy tehetetlen dühében vele is rosszul fog bánni férje, mint azzal a másikkal.

Azon hosszú órákban melyet otthon egyedül töltött, már nem is tudott egyébre gondolni és ekkor megjelent előtte Ottó barátságos szemeivel, mintha hallotta volna kedves hangját, mely csak kérni tudott, de szidni, vagy fenyegetni soha. Ilyenkor mindég összeszorult a

szive, mint egy szegény fogofy melyet kegyetlen zsarnok őriztet. Most judta csak igazán, mennyire igaza volt Vilmosnak, mikor őt Pradának nevezte, mert minden valódit, szín aranyat feláldozott a kegyetlen látszatnak.

Mily tátongó sötétség volt előtte a jövő! Minden ellenkezője annak, a miért annyit küzdött és a legrosszabb az volt, hogy önuralmát is elvesztette, előbb úgy rendezte gondolatait, mintha szép ruhák lettek volna, most azonban gondolatai is kigyók voltak, melyek fejét, szivét marcangolták.

Sok ismerőse volt, de igazi barátja egysem, még ön magad előtt is borzadt, szivét feltárni.

Soha sem tanulta, hogy kell önmagát legyőzni, vallásbeli kötelmeit soha sem ismerte, ő csak önön magát szerette, csak a jólét után vágyakozott, a csodálatás után, hogy minden gondtól, bajtól megszabaduljon.

Végre anya lett, fiut szült s Dunolly öröme határtalan volt.

Leonora azonban a kis barna teremést csak bámulta, de minden anyai szeretet nélkül csak arra gondolt, hogy ez újabb láncszem, melylyel férjét jobban magához köthette. Mac Dunolly nejét s gyermekét, az örülésig menő szeretettel halmozta el. Leonora pedig ellen-szenvel közönbösséggel fogadta e gondoskodást s az ajándékokat, melyek boldogságát tökéletesen keserítvé tették.

Olyan betegnek mutatta magát, hogy az orvosoknak azt kellett rendelniök, hogy Hollandiába utazzék, Mac Dunolly azonban erre azt felelte, hogy ő is felhagy üzleteivel ő is átmegy, hiszen elég gazdag ahhoz, hogy gongtalan boldog életet éljen vele s gyermekével.

Ez elég volt, hogy Leonora terveit megsemmisítse. Nem!, ha már vele kell lennie inkább itt, mint ott, hol Daisy újra utjában lesz, hol Ottóval újra találkozik — — — nem!, akkor inkább szivesebben marad itt.

Hirtelen jobban lett. Elvezni akarta gazdagságát menekülni akart kínzó gondolataitól. Rövid idő múlva az egész Batavia pompás toilettjeiről s gyémánt ékszereiről beszélt, azon fényes bálokról, ünnepélyekről melyeket ő adott melyeken az egész Batavia jelen volt.

Mac Dunolly ez előtt egészen visszavonult a társaságoktól, midőn leányát Európába hozta, és később mikor a szép nemes származású nővel, feleségével visszatért, mintegy magától nyílt meg előtte minden ajtó, mintha az emberek túdták volna, hogy ő most így kívánja, de miért is kívánta volna másképp, hiszen Leonora is ezt óhajtottta.

Oh ha megelégedett lett volna, oh ha szeretettel köszöntötte volna őt! Ez azonban nagyon ritkán történt a Kis János születése után.

Most már Leonora is nevetségesnek tartotta, hogy tovább is szeretet színleljen az öreg ember iránt, elfogadta ugyan bókjait, örült, ha bámulta, csodálta, de folyton folyvást hidegebb lett iránta.

A férfiak nagyban udvaroltak neki, ő azonban tartozkodott altól, hogy Othellójának féltékenykedésre okot adjon, különben ez nem is volt természete, itt meg nem is volt senki, ki érdeklődését felkelthette volna, az pedig ki igazán egyetlen versenytársa lett volna, kiről semmit sem tudott, távol volt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

A király mint keresztapa.

Pozony, jul. 26. (Saj. tud. távirata: Már tegnap jelentették a lapok azt az örvendetes családeseményt, melyet Frigyes főhercegnek juttatott a sors azzal, hogy hét szép leánya mellé most egy fiugyermeket, az első fiut adta. Maga a király lesz az új főherceg keresztapja, míg a keresztelési szertartást Belopotoczky Kálmán tábori püspök ngyváradi kanonok fogja végezni. A keresztelés szertartás csütörtöktől lesz. Belopotoczky Grusha bécsi biborost fogja képviselni.

A gör. kel. congresszus.

Karlóca, jul. 25. (Saj. tud. táv.) A congresszus mai ülésén Nikolics Fedor báró. kir. biztos, a z ülés határozatát megsemmisítette, mert Ő Felsége rendelete ellenére, első sorban nem a gör. kel. szerb egyház szervezetének megállapítását vette tárgyalás alá.

A néppárt és Bánffy.

Budapest, julius 26. (Saját tud távirata.) A néppárt határozatilag kimondotta, hogy a Bánffy rendszabályozó indítványai ellen a legkeményebb harcot fogja vívni.

Bánffy Ischlben.

Budapest, julius 26. (Saját tud távirata.) Bánffy Ischlbe kizárólag csak azért utazott hogy bemutassa Ő Felségének a csütörtöki minisztertanács azon határozatát, mely a parlamenti béke meghiusulása esetén foganatosítandó intézkedésekre vonatkozik. A benfentesek szerint Bánffy teljes meghatalmazás birtokában van s a további rendszabályok még e héten megtörténnek.

Az olasz királyi pár látogatása.

Páris, julius 26. (Saját tudósítónk táv.) Figaro megállapítja, hogy az olasz királyi pár küszöbén álló németországi utazás a francia közvéleményben semminemű izgatottságot sem keltett.

Dementi.

Budapest julius 26. (Saj. tud. távirata.) A római lapok megezáfolják azt a hirt, hogy Marschal volt német államtitkárt Rómában nagykövetté fogják kinevezni.

Hochenzollern herceg utazása.

Bukarest, julius 26. (Saj. tud. távirata.) Lipót hochenzollern herceg ma hagyta el Sinaiat. Károly király kísérte a pályaudvarhoz, hol a miniszterek és a nagyszámu közönség is meg jelent. A közönség rokonszenvesen üdvözölte a herceget.

A főpolgármester betegsége.

Budapest, julius 26. (Saj. tud. távirata.) Ráth állapotában ma némi javulás. Az általános gyöngeség azonban aggasztó.

Egy magyar főúr házassága.

Budapest, jul. 26. (Saj. tud. táv.) Ouchy svájci községből jelentik, hogy ott Gróf Festetich Imre házasságra lépett Piváry Mariskával, a népszínház volt kardalos uőjével. A fiatal férj majoreszkoja több magyarországi uradalomnak.

Párbajozó herceg.

Páris, julius 26. (Saj. tudósítónk táv.) Gaulois fenntartással közli azt a hirt, hogy Henrik orleáns herceg az olasz tisztekkel való párbajára Dion grófot és Locinge Pancigny herceget választotta segédül.

Vasuti szerencsétlenség.

Prága, julius 26. (Saját tudósítónk táv.) A cs. k. államvasutaknak Radosin állomásán tegnap este fél 10-kor két személyvonat összeütközött. Az egyik vonat 3 kocsija eltört, 4 személy súlyosan és 9 könnyebben megsérült. Az utasok részben 12 órakor éjjel a segélyvonattal részben 2 órakor reggel különvonnattal szállítottak Prágába.

Kréta parancsnoka.

Kanea, jul. 26. Dsevad basa meglátogatta a tengernagyokat, kik a látogatást csakhamar vizsnozták.

Elfogott csalónó.

Budapest, jul. 26. (Saját tud. távirata.) Grácban Simli Mariskát a rendőrség csalásért letartóztatta.

KÖZGAZDASÁG.

Sertésvész. Ó-Palotán a Lukács-féle pusztán hivatalosan konstatálta a rendőrség a sertésvészt. Ennél fogva a zárlatot a községre elrendelték, melyet egyidejüleg még a következő sertésvészes községekre terjesztettek ki: Pecze-szóllós, Kisháza, Vasand, Kis-Ürögöd és Nagy-Mező. Ugy látszik, már nem lesz soha vége ennek az óriási károkat okozó csapásnak.

Sertésvész lett konstatálva Mosony és Győr megyék területén is még pedig amott 12 emitt 13 községben. A vész által inficiált községeket zár alá helyezték.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. julius 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	122.66
Magyar koronajárdék	—	—	—	100.10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	123.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	101.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1875-ből	—	—	—	121.50
Mag. ar. földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	98.—
Italmé. ési jog megváltási kötvény	—	—	—	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	—	—	98.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	153.—
Tiszasza. pályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	141.25
Cs. osztrák járadék papirban	—	—	—	102.—
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	102.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	123.25
Osztrák korona járadék	—	—	—	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	—	—	—	147.—
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	950.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	396.50
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	369.70
Páris vista	—	—	—	347.56
20 márkás arany	—	—	—	952.—
Német birod. lmi. márka	—	—	—	58.70
London viste	—	—	—	191.57

SZERKESZTŐI POSTA.

Tek. K. Nagy Sándor tvényszéki bíró urnak. Budapest. A kívánt három talvái szám közül egyetlen fennmaradt példányunk sincs..

D. I. Helyben. A hang igaz, hogy arrogans, de külön miért reflektálnánk reá? Nem jelent többet az egész, mint egy mennydörgős szavallat — hallgatóság nélkül. A külön megrovott frázis, csak nagyképűsködés, meg lehet győződve róla, hogy ha a »hir« írója volna felléptetve, bizony nem választanak meg, pedig nem is olyan szerény ember mint — Ecsedi bácsi.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Bérlet 85-ik szám.

Bérlet 85-ik szám.

Páratlan.

Páratlan.

az arad-nagyváradi szintársulat által.

Nagyváradi, 1897. évi julius 27-én,

Másodsor:

TRILBY.

Szinnmü.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, bérletfolyamban:

TRILBY.

Szinnmü.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.

Augusztus 31-ig.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.

Alanti leszállított árjegyzék csakis
augusztus hó 31-ig érvényes és kizárólag
készpénzfizetés mellett értetődik, minden
takarékos háziasszony győződjék meg egy
próbavásárlás által.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

224-2-50

Augusztus 31-ig.

Augusztus 31-ig.

Gyönyörű szövetek már ősziruhának is jó	22	kr.
Fekete valódi Ternó — — —	48	kr.
Fekete valódi selyembrocatok — —	1.25	kr.
Lüszterek színes és fekete — —	39	kr.
Valódi hazai vászon 1 vég 30 rőf —	6.25	kr.
Creas vászon 1 vég 30 rőf — —	4.40	kr.
Balerina vászon 1 vég — — —	2.90	kr.
Gallér volt 5, 8, 10 frt most — —	1.50	kr.
Kabát volt 20, 25, 28 frt most — —	5—	kr.
Karmantyu volt 4, 5, 6 frt most — —	1.35	kr.
1 női ing, 1 női szoknya, 1 női nadrág	3.50	kr.
12 drb szép finom zsebkendő — —	1.80	kr.
1 drb finom ernyő — — —	2.25	kr.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.

Bársonyok, Plüsek, Satinok, Diszek, Gombok stb.

minden áron.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.